

УДК 159.922.7-053.5

© М. В. Кормишев, 2017

М. В. Кормишев (м. Слов'янськ)

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ УЧІННЯ ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДІВ ІНТЕРНАТНОГО ТИПУ

Кормишев М. В. Психологічне забезпечення системи формування мотивації учіння вихованців закладів інтернатного типу. У статті проаналізована проблема психологічного забезпечення формування мотивації навчальної діяльності молодших школярів, які виховуються у закладах інтернатного типу. Вирішення завдань ефективного розвитку мотиваційної сфери особистості, зокрема мотивації учіння, вимагає активного дослідження теоретичних засад особливостей формування навчально-пізнавальної мотивації молодших школярів.

Формування у школярів дієвих навчально-пізнавальних мотивів учіння та позитивного ставлення до навчальної діяльності потребує розробки та апробації ефективних методів управління мотиваційною сферою учнів. У ході наукового пошуку було визначено теоретичні принципи й методологічні підвалини цієї проблеми. У практичному плані були досліджені психолого-педагогічні умови формування мотивації учіння молодших школярів, які є основою для побудови системи психокорекційної роботи щодо її розвитку. Викладений у статті матеріал дозволяє побачити на основі яких теоретичних засад у процесі психокорекції формуються нові рівні та елементи мотивації учіння особистості, яка розвивається. Цей аналіз також висвітлює психолого-педагогічні умови виникнення пізнавальної активності учнів та особливості її формування у вихованців загальноосвітніх інтернатних закладів.

Таким чином, у процесі дослідження були визначені методологічні основи цієї проблеми, розкритий зміст мотивів їх типи і характеристики. У практичному плані досліджені психолого-педагогічні умови розвитку структури мотивації учіння молодших школярів, що дозволяє створити наукову основу для побудови системи психокорекційної роботи по розвитку і формуванню учбової мотивації вихованців закладів інтернатного типу.

Ключові слова: учбова мотивація, учбова діяльність, психічна депривація, формування мотивації учіння.

Постановка проблеми. У сучасній психології експериментальне вивчення особливостей формування та розвитку структури мотивації учіння молодших школярів упродовж останніх років проводилося досить ретельно. При цьому цілу низку теоретичних і практичних завдань було продиктовано потребами сучасної школи. Важливість вирішення проблеми також визначається тим, що мотивація учіння – вирішальний чинник ефективності навчального процесу. Методологічною підвалиною вивчення проблеми дослідження мотивації учіння молодших школярів є положення діяльнісної теорії про особливості змісту та функціонування й механізми формування мотивів особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що мотивація учіння розглядається як структурний компонент навчальної діяльності, що формується в процесі учіння молодших школярів. Молодий шкільний вік є важливим для розвитку мотивації учіння, оскільки саме на цьому етапі онтогенезу особистості навчальна діяльність є провідною і значущо впливає на поведінку і усталення життєвої позиції дитини в ставленні до світу та до себе, що визначає спрямованість і зміст її активності. Мотивація учіння дітей молодшого шкільного віку, які виховуються в різних соціальних умовах, за висновками фахівців, формується під впливом специфіки соціальної ситуації їхнього розвитку. Л. С. Виготський під соціальною ситуацією розвитку розумів ті « повністю своєрідні, специфічні для певного віку, виняткові, єдині і неповторні відносини між дитиною і навколишньою дійсністю, передусім соціальною » [1, с. 258].

Як свідчать результати дослідження М. В. Матюхіної, дитина приходить до школи з широкими соціальними мотивами (мотивами самовдосконалення й самовизначення), що

створює особистісну готовність до учіння в школі. Така установка сприяє позитивному ставленню дітей до нової діяльності, хоча (оскільки вона не пов'язана з прямим продуктом навчальної діяльності) й знижує його силу та дієвість і носить переважно характер розуміння. Посилюють мотивацію молодшого школяра, зазвичай, близькі цілі, бо діти живуть сьогоднішнім. Навчально-пізнавальна мотивація не займає провідного місця в мотивації першокласника (він ще не знає навчальної діяльності, у якій ці мотиви виникають). Серед таких мотивів краще усвідомлюються мотиви, пов'язані з цілями учіння. Пізнавальний інтерес до кінця молодшого шкільного віку знаходиться на низькому або середньому рівні, а найбільш характерними є мотиви пов'язані з процесом навчальної діяльності. Загалом, у молодшого школяра навчально-пізнавальна мотивація не є провідною, і за умов традиційного навчання до початку підліткового віку може виникнути так званий "мотиваційний вакуум" [7].

На думку Н. В. Елфімової, протягом навчання в початковій школі відбувається становлення від ігрової діяльності до учіння, позанавчальних видів діяльності. При цьому, до третього класу збільшується кількість учнів для яких навчальна діяльність втрачає особистісну значущість (утворюється "мотиваційний вакуум"). Водночас, роль батьків як особистісно значущих суб'єктів для молодших школярів збільшується, а також значущими є вчителі й однокласники. Соціальні мотиви поступово втрачають свою силу, натомість підвищується значущість пізнавальних мотивів [3].

З оперттям на дослідження феномена "мотиваційного вакуума" (зниження позитивної мотивації на початку навчання та її зростання потім) та феномена "антимотиваційного піку" (тенденція до зростання негативної мотивації з її наступним зниженням), О. В. Карпова наголошує, що весь генезис мотиваційної сфери особистості в навчальній діяльності треба розуміти як суперечливу єдність двох антагоністичних тенденцій, ліній розвитку – формування позитивної й негативної мотивації [4].

Як стверджує Н. І. Гуткіна, у сучасних школярів за умови неповноцінного проживання дошкільного дитинства до кінця вікового періоду не з'являються психологічні новоутворення, необхідні для переходу до наступного вікового періоду – соціальні мотиви навчання, пов'язані з потребою дитини зайняти нове місце в системі доступних їй суспільних відносин. Діти приходять до школи без зазначених мотивів, а сучасна початкова школа часто не сприяє їхньому формуванню. Водночас, згасають пізнавальні мотиви навчання, бо програма навчання в першому класі дублює програми підготовки дітей до школи, відтак – через деякий час учні втрачають будь-який інтерес до навчання. Пізнавальний інтерес згасає через відсутність новизни досліджуваного матеріалу, а соціальні мотиви навчання, які сприяють виконанню дитиною навіть не цікавих видів діяльності, не сформовані. Як свідчать результати сучасних досліджень, коло мотивів молодших школярів у порівнянні із 40-80-ми роками ХХ ст. звужено через відсутність низки "широких соціальних мотивів учіння" (мотив самоосвіти, мотив почуття обов'язку перед учителем, мотив самовдосконалення) та слабшого вираження низки інших соціальних мотивів (наприклад, похвали вчителя) [2].

Аналіз психологічної літератури з проблеми дослідження мотивації учіння молодших школярів свідчить про наявність вивчення декількох типів стратегії. А. К. Маркова виділила такі з них: а) вивчення впливу мотивації на діяльність; б) вивчення генезису самої мотивації в різні вікові періоди шкільного дитинства; в) вивчення впливу формування діяльності на становлення мотиваційної сфери. Дослідниця також підкреслила, що ці стратегії різняться між собою тим, чи є мотивація в експериментальному дослідженні незалежною змінною або залежною, умовою і передумовою навчальної діяльності або її результатом. Разом із цим у науковій літературі існує й низка інших поглядів на цю проблему. А. К. Маркова також зазначає, що до кінця третього класу відбувається закономірне згасання первісного широкого й поверхневого інтересу до школи. Водночас, поступово з'являється потяг зайняти певне місце й у колективі однолітків. Т. А. Матіс та О. Б. Орлов представили свій підхід, у межах якого розглянули розвиток мотивації як ускладнення мотиваційної сфери особистості і всіх складників, що до неї входять, а також,

установлення нових більш зрілих відношень між ними. Типологія, яку розробили дослідники, містить шість рівнів, виділених на основі таких критеріїв, як-от: тип ставлення школяра до учіння, характеристика його навчальної мотивації та уміння вчитися. При цьому кожен рівень відображає особливості взаємодії типу ставлення до учіння з особливостями характеру навчальної мотивації та станом навчальної діяльності учня. Описуючи загальну картину стану мотивації учіння, автори зауважили, що до програми її дослідження, окрім аналізу таких складників, як мотиви, цілі та емоції, входять також тип ставлення школяра до учіння, рівень його навченості та здатність навчатися. До того ж психологи підкреслили, що мотиви можна оцінювати за їх спрямованістю і рівнями, за ієрархічністю і гармонійністю, за узгодженістю між собою, стійкістю та дієвістю. Психологи також наголосили, що уявлення про окремі сторони мотиваційної сфери не повинні призводити до роздрібленості мотивації, цілісність має зберігатися шляхом виділення основних одиниць її аналізу. Автор припустила, що такою одиницею для дитини може бути названо сенс навчальної діяльності [7].

Отже, аналізуючи різні стратегії дослідження структури мотивації учіння, ми вважаємо оптимальними ті з них, які дозволяють досліджувати генезис мотивації впродовж усього періоду молодшого шкільного віку і можуть наочно показати, як змінюються параметри навчальної мотивації під впливом дії соціальних умов життя, виховання й навчання дітей. Як підкреслив М. А. Кузнєцов, мотив – це "системний ефект" спільного функціонування мотиваційної, емоційної, когнітивної сфер психіки; спрямований і формоутворювальний чинник поведінки (що розвиваються з потреби), який не можна ототожнювати з потягами, ставленнями, установками. М. А. Кузнєцов також зауважив, що поведінку людини визначають зовнішні та внутрішні мотиви, а мотиви так само – потребами, які мають декілька рівнів, а виникнення нових спонук є результатом поєднання стимулу із задоволенням потреб особистості. Як зазначив психолог, процес оцінки мотивації є вельми складним, оскільки ця оцінка ґрунтується не лише на основі аналізу окремих мотивів, але й на всій мотивації загалом [5].

Метою статті є аналіз та теоретичне обґрунтування специфіки розвитку мотивації учіння молодших школярів у різних умовах виховання.

Виклад основного матеріалу. У дослідженнях Н. В. Єлфімової мотивація учіння визначається системою таких показників: а) становленням учіння як особистісно значущої діяльності школяра; б) особистісно значущими для учня суб'єктами (це однолітки, учителі, батьки); в) типом ставлення учня до навчальної діяльності; г) ставленням учня до конкретних навчальних предметів. Для характеристики мотивації учіння автор розглянула всі ці показники в їх взаємодії та взаємовпливі.

Н. В. Єлфімова схарактеризувала рівень розвитку мотивації як високий за умови, що учіння є для дитини особистісно значущою діяльністю, а ставлення до нього та його основних предметів визначається як позитивне. При цьому учитель має бути особистісно значущим суб'єктом для учня, а пізнавальні мотиви разом із соціальними – домінувати в ієрархії мотивів. Згідно з іншим поглядом на проблему класифікації мотивів навчальної діяльності, вони поділяються на внутрішні, які реалізують пізнавальну потребу, і зовнішні мотиви, які реалізують соціальні та інші потреби, що прямо не пов'язані з отриманням знань і не співпадають із метою учіння. У наступній класифікації, разом з указаними вище критеріями виокремлено характер особистісного смислу, що надається учінню. Автор стверджує, що внаслідок дії негативних емоцій у школяра може значно знизитись рівень мотивації та сформуватись негативне ставлення до учіння. Для оцінки структури та змістовних характеристик мотивації учіння особистості фахівці використовують такі критерії: множинність, структурність та ієрархічність мотивації. Множинність передусім відображає розвиненість змісту мотивів, достатню їх кількість і вимірюється за допомогою кількісних та якісних показників. Структурність мотивації оцінюється

за наявністю різних видів мотивів у мотиваційній сфері особистості. Відтак ієрархічність як наявність у мотиваційній сфері чільних мотивів, які поєднуються з мотивами нижчого рівня, оцінюється на основі виділення головних груп мотивів у порядку супідрядності та ранжирування. Отже, для дослідження окремих мотивів особистості й мотивації загалом, яку ми розуміємо як сукупність мотивів поведінки й діяльності, варто проаналізувати всі вказані змістовні характеристики й параметри [3].

Аналізуючи динамічні характеристики мотивації учбової діяльності, фахівці підкреслили, що вони здебільшого залежать від психофізіологічних особливостей особистості дитини. Головні характеристики мотивів такі, як модальність, сила, що виражається в непереборному прагненні особистості, та стійкість, яка оцінюється за наявністю мотиву в усіх основних видах навчальних ситуацій чи в більшості з них. При цьому сила мотиву оцінюється за глибиною усвідомлення й прийняття потреби та самого мотиву, а стійкість – за збереженням мотиву на певний період часу. Для з'ясування специфіки розвитку мотивації учіння молодших школярів необхідно зупинитися на аналізі їх емоційних переживань, пов'язаних з навчальною діяльністю. Психологи підкреслюють, що поряд з позитивними переживаннями молодших школярів виникають також і негативні емоції, які пов'язані не тільки з навчальною діяльністю, а також зі спілкуванням з ровесниками, чия похвала чи зневага є дуже значущими для школяра. Це також переживання, які пов'язані з оцінкою та зауваженнями вчителя.

М. В. Матюхіна у своїх дослідженнях підкреслила необхідність охарактеризувати мотиви учіння за такими двома критеріями: зміст (спрямованість) і стан (рівень сформованості). Оскільки об'єктом нашого дослідження переважно є змістовні характеристики навчальної мотивації молодших школярів, то підґрунтям для аналізу ми обрали класифікацію навчальних мотивів. У дослідженнях М. В. Матюхіної було представлено докладну характеристику навчальних мотивів і виділено такі їх групи: навчально-пізнавальні мотиви, широкі соціальні мотиви, вузько особистісні мотиви, негативні мотиви. Вищезгадані групи мотивів можна класифікувати як внутрішні мотиви (1 група), які реалізують пізнавальну потребу і зовнішні мотиви (2 – 4 групи), які реалізують потреби, прямо не пов'язані з основною метою учіння [8].

При цьому ми згодні з положеннями В. Е. Мільмана про те, що показником рівня розвитку навчальної мотивації можна вважати співвідношення зовнішніх і внутрішніх мотивів учіння в мотиваційній структурі навчальної діяльності молодших школярів. Визначаючи рівень сформованості мотивації учіння, ми поділяємо погляди вчених, які зауважили, що показником рівня сформованості мотивації учіння є такі характеристики, як особистісна значущість навчальних мотивів, здатність учня до цілепокладання, позитивний характер відчуттів у процесі учіння емоцій і наявність уміння вчитися. На думку фахівців, ці показники можуть розглядатися як критерії зрілості, сформованості мотивації учіння, а розвиток мотивації відтак можна визначити як становлення кожного з вищезгаданих параметрів з урахуванням специфіки відносин між ними усередині мотиваційної сфери. Аналізуючи передумови різних видів діяльності, учені звертають увагу на те, що саме уречевлення потреби створює умови для перетворення її на мотив. Наочна визначеність мотиву сприяє розумінню того, на які саме навчальні мотиви можуть перетворитися наявні потреби особистості. У зв'язку з цим дослідження системи потреб школяра набуває особливої значущості для розуміння специфіки сформованої в школяра мотивації учіння. Аналізуючи низку спонук, що входять до мотиваційної сфери, психологи виділили мету діяльності як те, що характеризує спрямованість активності особистості на проміжні результати досягнення предмету потреби [9].

Підводячи підсумки, можемо констатувати, що мотивація учіння розглядається як внутрішня характеристика структури діяльності, що може в процесі навчання змінюватися й перетворюватися. Отже, у межах діяльнісного підходу уможлиблюється дослідження сфери мотивації учіння молодших школярів у процесі навчальної діяльності та спільної діяльності

дітей та дорослих. Мотивація учіння є одним із визначальних чинників ефективності учбового процесу. Дослідження умов та механізмів розвитку сфери мотивації учіння особистості становить окрему галузь наукових пошуків і є на часі особливо актуальним. Здійснений теоретичний аналіз концепцій і підходів до вивчення феномену розвитку мотивації учіння дітей молодшого шкільного віку, які є вихованцями установ інтернатного типу, репрезентував її сутність, закономірності та механізми формування залежно від внутрішніх і зовнішніх умов розвитку дитини, що загалом уможливило визначення та обґрунтування основних концептуальних положень наукової праці. Умовами розвитку мотиваційної сфери молодших школярів, вихованців шкіл-інтернатів, є: активізація пізнавального інтересу, актуалізація мотиваційного компоненту учбової діяльності на когнітивному й емоційному рівнях; організація учбової діяльності з опертям на вже існуючі у школярів мотиви; цікавий виклад матеріалу, нетривіальна форма викладання; організація спільної діяльності школярів з дорослими та однолітками; створення перспектив й ефективної системи заохочень. Крім цього, основною умовою має бути така організація учіння, а також досвіду соціальної взаємодії та співпраці дітей і дорослих, яка стимулювала б саморозвиток школяра як суб'єкта діяльності й суб'єкта своєї мотиваційної сфери та сприяла б формуванню в нього здатності до самостійного смислоутворення, а в майбутньому – до самостійного управління своєю мотиваційною сферою.

Висновки. В умовах закритих навчально-виховних закладів, які характеризуються деформацією стосунків і спілкування дітей із дорослими людьми, недоліки конкретно-чуттєвого досвіду вихованців та інші негативні чинники зумовлюють не тільки відставання школярів у психічному розвитку, але і якісно інший характер його протікання. Наведені факти свідчать, що особливості стосунків з дорослими та однолітками мають значний вплив на систему ставлення дитини до навколишнього світу та на розвиток сфери мотивації учіння. В умовах інтернатних установ ці стосунки поверхневі й слабо диференційовані. Негативне ставлення до дорослих та однолітків гальмує і пізнавальне ставлення дитини до світу. В умовах психічної депривації та відсутності прихильності й емоційних зв'язків з близькими дорослими, значно посилюються оборонні тенденції та пасивність дитини, що загалом знижує її потребу в орієнтовно-дослідницькій поведінці та пізнавальну активність.

Зазначені вище положення уможливають висновок про те, що в розвитку структурних компонентів сфери мотивації учіння дітей молодшого шкільного віку, які виховуються поза родиною, наявна певна специфіка. Початково нижчий рівень загального розвитку дитини, уповільнення темпу позитивних змін у сфері мотивації вихованців інтернату не сприяє формуванню в повному об'ємі й відповідній формі компонентів учбової діяльності, а, отже, всі складові мотивації учіння також є повністю не сформованими. Здійснений науковий аналіз психологічних особливостей розвитку сфери мотивації учіння вихованців закладів інтернатного типу свідчить, що внаслідок впливу низки негативних чинників деформуються основні характеристики мотиваційно-потребової сфери особистості дітей, які виховуються поза родиною, зокрема мотивації учіння. Оскільки учбова діяльність є провідною для молодшого шкільного віку, то особливої значущості набуває питання розвитку і становлення внутрішньої мотивації учіння вихованців інтернатних закладів.

Таким чином, провідними умовами розвитку та формування мотивації учіння молодших школярів, вихованців інтернатного закладу виступають: усвідомлення учнями себе як суб'єкта учбової діяльності; розуміння значущості знань; формування уміння навчатися; розвиток здатності школярів до цілепокладання; розвиток духовних потреб та пізнавальних інтересів; актуалізація позитивних переживань дітей, подолання страхів та шкільної тривожності; актуалізація внутрішньої мотивації учіння в процесі співпраці між дітьми та дорослими.

Література

1. *Выготский Л.С.* Педагогическая психология / Л.С.Выготский / Под ред. В.В. Давыдова. – М.: Педагогика-Пресс, 1999. – 536 с. – (“Психология : Классические труды”).

2. Гуткина Н.И. Развитие учебной мотивации учащихся в первых двух классах современной начальной школы (лонггетюдное исследование) / Н.И. Гуткина // Культурно-историческая психология. – 2007. – №2. – С. 62-74.
3. Елфимова Н.В. Исследование структуры мотивационного компонента деятельности // Вопросы психологии. – 1988. – № 4. – С. 82-8.
4. Карпова Е.В. Структура и генезис мотивационной сферы личности в учебной деятельности : автореф. дис. на соискание научн. степени доктора психол. наук : спец. 19.00.07 “Педагогическая психология” / Е.В. Карпова.— Ярославль, 2009.—42 с.
5. Кузнецов М.А. Мотивація людини: основні форми та закономірності функціонування / М.А. Кузнецов // Вісник ХНПУ імені Г.С.Сковороди. Психологія. – Харків : ХНПУ, 2012. – Вип. 44. – Ч.1. – С.116-137.
6. Маліхіна О.В. Мотивація учіння молодших школярів /О.В.Маліхіна. – К.: Навч.книга, 2002. – 304 с.
7. Маркова А.К., Матис Г.А., Орлов А.Б. Формирование мотивации учения. – М.: Просвещение, 1990. – 192 с.
8. Матюхина М.В. Мотивация учения младших школьников. – М.: Педагогика, 1984. – 114 с.
9. Мильман В.Э. Внутренняя и внешняя мотивация учебной деятельности // Вопросы психологии. – 1987. – № 5. – С. 129-138.

Транслітераційний переклад використаних літературних джерел

1. Vyigotskiy L.S. Pedagogicheskaya psihologiya / L.S.Vyigotskiy / Pod red. V.V. Davyidova. – М.:Pedagogika-Press, 1999. – 536 s. – (“Psihologiya : Klassicheskie trudy”).
2. Gutkina N.I. Razvitie uchebnoy motivatsii uchaschihsya v pervyih dvuh klassah sovremennoy nachalnoy shkolyi (longetyudnoe issledovanie) / N.I. Gutkina // Kulturno-istoricheskaya psihologiya. – 2007. – #2. – С. 62-74.
3. Elfimova N.V. Issledovanie strukturyi motivatsionnogo komponenta deyatelnosti // Voprosyi psihologii. – 1988. – # 4. – S. 82-8.
4. Karpova E.V. Struktura i genezis motivatsionnoy sferyi lichnosti v uchebnoy deyatelnosti : avtoref. dis. na soiskanie nauchn. stepeni doktora psihol. nauk : spets. 19.00.07 “Pedagogicheskaya psihologiya” / E.V. Karpova.— Yaroslavl, 2009.— 42 s.
5. Kuznetsov M.A. Motivatsiya lyudini: osnovni formi ta zakonomlrnosti funktslonuvannya / M.A. KuznEtsov // VIsnik HNPU Imeni G.S.Skovorodi. Psihologiya. – Harklv : HNPU, 2012. – Vip. 44. – Ch.1. – S.116-137.
6. Mallhina O.V. Motivatsiya uchlnnya molodshih shkolyarlv /O.V.Mallhlna. – K.: Navch.kniga, 2002. – 304 s.
7. Markova A.K., Matis G.A., Orlov A.B. Formirovanie motivatsii ucheniya. – М.: Prosveschenie, 1990. – 192 s.
8. Matyuhina M.V. Motivatsiya ucheniya mladshih shkolnikov. – М.: Pedagogika, 1984. – 114 s.
9. Milman V.E. Vnutrennyaya i vneshnyaya motivatsiya uchebnoy deyatelnosti // Voprosyi psihologii. – 1987. – # 5. – S. 129-138.

Кормышев Н. В. Психологическое обеспечение системы формирования мотивации учения воспитанников учреждений интернатного типа. В статье проанализирована проблема психологического обеспечения формирования мотивации учения младших школьников, воспитывающихся в учреждениях интернатного типа. Решение задач эффективного развития мотивационной сферы личности, а именно, учебно-познавательных мотивов, требует активного исследования теоретических принципов и психолого-педагогических условий становления учебной мотивации младших школьников, что позволяет создать научную основу для построения системы психокоррекционной работы.

Формирование учебно-познавательных мотивов и позитивного отношения к учению младших школьников требует разработки и апробации эффективных методов управления мотивационной сферой личности. В ходе научного анализа были определены теоретические принципы и методологические основы изучения данной проблемы. В практическом плане исследованы психолого-педагогические условия становления учебной мотивации младших школьников, что позволяет создать научную основу для построения системы психокоррекционной работы по развитию и формированию учебной мотивации воспитанников заведений интернатного типа. Изложенный в статье материал позволяет увидеть на основе каких теоретических принципов в процессе психокоррекции формируются новые уровни и элементы мотивации учебной деятельности.

В процессе исследования были определены методологические основы этой проблемы, раскрыто содержание мотивов их типы и характеристики. В практическом плане был определен психодиагностический инструментарий психологических исследований, что послужило основой для развития учебной мотивации младших школьников.

Ключевые слова: учебная мотивация, учебная деятельность, психическая депривация, формирование мотивации учения

Kormyshev N. V. Psychological maintenance of the system of formation of learning motivation of pupils of residential institutions. In the article there is analyzed the problem of forming motivation of the educational activity of primary school pupils brought up in the institutions of the boarding school type. In the process of the analysis there have been defined the theoretical principles and methodological bases of learning the given problem. In the practical aspect there have been investigated the conditions of forming the educational motivation of primary school pupils, this fact lets to make the scientific basis to build the system of psychocorrectonal work concerning the development and formation of the educational motivation of the pupils of the comprehensive boarding schools.

The article deals with the problem of development of junior pupil's motivational sphere. The given information allows us to investigate the genesis, the process of motivational formation from its primary forms to the most complicated and mature one's. This analysis lets us see the basis and functional purpose of new aspects, regulation levels, structural elements of developing personality's learning motivation. The mechanism of development and functional possibilities of junior pupil's learning motivational development, temporal sphere and the peculiarities of the most complicated motivational forms and its origin are singled out in the given article. In fact, the solution of the problem conceiving the junior pupils motivational formation allow us to create a scientific basis for elicitation of the most effective forms of developing influence on motivational sphere of junior pupil's personality.

In the practical aspect there have been investigated the conditions of forming the educational motivation of primary school pupils, this fact lets to make the scientific basis to build the system of psychocorrectonal work concerning the development and formation of the educational motivation.

Keywords: educational motivation, educational activity, psychic deprivation, forming of motivation.

Відомості про автора:

Кормишев Микола Володимирович – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри загальної психології Донбаського державного педагогічного університету.

Статтю подано до друку 31.10.2016.